

This Question Paper contains 8 printed pages.

Seat No. :

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Sl.No.

1276

503(G)

(MARCH, 2019)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

PART - A

Section - A

अधोलिखित प्रश्नानाम् उत्तरं प्रदत्त विकल्पेषु चयनं कृत्वा लिखन्तु।

[30]

1) कलिकाले का स्मृति : प्रमाणभूता गण्यते?

(A) पराशरस्मृति:

(B) शुक्राचार्यस्मृति:

(C) व्यासस्मृति:

(D) वृहस्पतिस्मृति:

2) मार्कण्डेयपुराणे कति श्लोकाः सन्ति ?

(A) दशहस्रं

(B) नवसहस्रं

(C) पञ्चसहस्रं

(D) एकसहस्रं

3) गुजरातीभाषायाः आदिकविः कोऽस्ति ?

(A) प्रेमानन्दः

(B) नरसिंह मेहता

(C) दयानन्द सरस्वती

(D) कन्हैयालाल मुनशी

4) गणतन्त्र दिवसे विजयपथि कस्य शोभायात्रा प्रचलति ?

(A) प्रधानमन्त्रिणः

(B) सेनाध्यक्षस्य

(C) राष्ट्रपतेः

(D) रक्षामन्त्रिणः

5) गोमतीनदीतटतः कियत् सोपानारोहणं भवति तदामन्दिरम् आगच्छति ?

(A) द्विपञ्चाशत्

(B) षट्पञ्चाशत्

(C) पञ्चपञ्चाशत्

(D) अष्टपञ्चाशत्

6) सजीवानां श्वसनक्रियाद्वारा किं वर्धते ?

- (A) वनस्पतिशक्तिः (B) ओक्सीजनवायु
(C) कार्बनवायु (D) नाइट्रोजन

7) ब्रह्मपुत्रानदी ईशानकोणे कस्मिन् प्रान्ते गच्छति ?

- (A) मेघालय (B) नागालेण्ड
(C) असम (D) मिझोरम

8) भारतं विश्वस्य कति राष्ट्रेभ्यः विविधवस्तूनां निर्यातं करोति ?

- (A) 150 (B) 160
(C) 170 (D) 180

9) ग्रामीणजनानां मासिकव्ययः कति निर्धारितोऽस्ति ?

- (A) 256 (B) 228
(C) 324 (D) 454

10) धनिकं विहाय जनसंख्यावृद्धिः कति प्रतिशतम् अस्ति ?

- (A) 13% (B) 1.5%
(C) 1.9% (D) 11.9%

11) कस्मिन् पुराणे स्मृतिनामानि दत्तानि सन्ति ?

- (A) अग्निपुराणे (B) गरूडपुराणे
(C) विष्णुपुराणे (D) नारदपुराणे

- 12) भविष्य पुराणे कति पर्वाणि सन्ति ?
- (A) पञ्च (B) षट्
(C) दश (D) सप्त

- 13) शिवाजी महाराजस्य मृत्योन्तरं कः सिंहासनं प्राप्तवान्?
- (A) संभाजी (B) रंभाजी
(C) दामजी (D) पिलाजी

- 14) मूकसेवकः इति कस्य नाम अस्ति?
- (A) रविशंङ्करः महाराज (B) प्रेमानन्दस्य
(C) झवेरचन्द्रस्य (D) दयानन्दस्य

- 15) मीरा मेवाडं त्यक्त्वा कुत्र आगतवती?
- (A) हरिद्वारम् (B) द्वारिकायाम्
(C) मथुराम् (D) वृन्दावनम्

- 16) योग्यं संयोजनं कुरुत।
पुराणनाम्	श्लोकसंख्या
a. विष्णुपुराणम्	i. 24000
b. वायुपुराणम्	ii. 10000
c. ब्रह्मपुराणम्	iii. 55000
d. पद्मपुराणम्	iv. 30000
- (A) a-i, b-ii, c-iii, d-iv (B) a-iv, b-ii, c-i, d-iii
(C) a-iv, b-i, c-ii, d-iii (D) a-iv, b-i, c-iii, d-ii

- 17) सोमेश्वरस्यपितुः नाम किम् आसीत्?
- (A) धर्मदेवः (B) आनन्ददेवः
(C) परमदेवः (D) कृष्णदेवः

18) शङ्करः कुत्र वेदान्तविद्यामधीतवान्?

(A) गोविन्दनाथवने

(B) द्वारकायाम्

(C) मथुरायाम्

(D) हरिद्वारे

19) लोकेषु कियन्तः संस्काराः प्रसिद्धास्सन्ति?

(A) 12

(B) 14

(C) 16

(D) 18

20) भारतीयोत्सवानां कति प्रकाश सन्ति?

(A) 6

(B) 3

(C) 2

(D) 4

21) सरदारसरोवर कुत्र वर्तते?

(A) राजस्थाने

(B) मध्यप्रदेशे

(C) गुजराते

(D) महाराष्ट्रे

22) भारतदेशे रेलमार्गस्य प्रारम्भः कदा जातः?

(A) 1750

(B) 1853

(C) 1883

(D) 1820

23) बालपरिश्रमस्य मुख्यकारणं किम् अस्ति?

(A) निर्धनता

(B) जनसंख्या

(C) आजीविका

(D) अत्याचार

- 24) ब्राह्मणस्योपनसंस्कारः कस्मिन् वर्षे भवति ?
- (A) अष्टमे वर्षे (B) पञ्चमे वर्षे
(C) सप्तमे वर्षे (D) नवमे वर्षे
- 25) सोमेश्वरस्य पत्न्याः नाम किमासीत् ?
- (A) कमला देवी (B) विमला देवी
(C) शीतला देवी (D) भवानी देवी
- 26) रामः कस्य सकाशात् शिक्षणं प्राप्तवान् ?
- (A) विश्वामित्रस्य (B) याज्ञवल्क्यस्य
(C) वाल्मीकेः (D) रघोः
- 27) होलिकादाहेन शरीरे सञ्चितस्य कस्य नाशो भवति ?
- (A) वातस्य (B) कफस्य
(C) पित्तस्य (D) ज्वरस्य
- 28) कुटिरोद्योगः कुत्र भवति ?
- (A) यन्त्रालये (B) नगरे
(C) ग्रामे (D) गृहे
- 29) निर्णयसिन्धौ कति स्मृतिसंख्या दृश्यते ?
- (A) शतम् (B) द्विशतम्
(C) त्रिशतम् (D) पञ्चशतम्
- 30) योग्यतां चादधानाः क्रियाः संस्काराः इति परिभाषा कुत्र विद्यते ?
- (A) शाषरभाष्ये (B) तन्त्रवार्तिके
(C) वेदे (D) आयुर्वेदे

Section - B

निम्नलिखित प्रश्नानाम् एकैकवाक्येन उत्तराणि लिखत।

[20]

- 31) भारते नदीनां कति विभागाः सन्ति ?
- 32) देवी भागवते देण्याः कति नामानि लिखितानी सन्ति ?
- 33) उत्तम विवाहाः के सन्ति ?
- 34) भारतस्य प्रथम वनमन्त्री कः आसीत् ?
- 35) अम्बाजी मातुः मन्दिरं कस्मिन् जनपदे अस्ति ?
- 36) कस्मिन् पर्वणि चतुर्वर्णाः परस्परं सौहार्देन मिलन्ति ?
- 37) व्यापारस्य भागद्वयं किम् ? लिखत।
- 38) भूगर्भशक्तिर्नाम का इति लिखत।
- 39) तुलसीदासः कुत्र अभ्यासं कृतवान् ?
- 40) दरिद्रतायाः अर्थः कः ?
- 41) भारतदेशे कति बन्दराणि सन्ति ?
- 42) असामाजिकप्रवृत्तिः इत्यस्य कोऽर्थः ?
- 43) नारीशक्तिकरणस्य कानि स्थानानि ?
- 44) रामानन्द मते मोक्षप्राप्त्यर्थं श्रेष्ठसाधनं किम् ?
- 45) मूल्यवृद्धौ कस्य प्रभावः दृश्यते ?
- 46) किं नाम श्यामापणम् ?
- 47) धर्मलक्षणं किम् ?
- 48) उपनयनं नाम किम् ?
- 49) भारते मताधिकारः कदा प्राप्यते ?
- 50) 'हनुमानचालीसा' काव्यस्य रचिताः कः ?

PART - BSection - A

अधोलिखित प्रश्नेषु केषाञ्चित् पञ्चानां संक्षेपेण उत्तराणि लिखत। [20]

- 1) वयं कीदृशे समाजे निवसामः?
- 2) दयानन्दस्य जीवनविषये लिखतु।
- 3) आश्रमधर्माः के? तस्यनामानि लिखतु।
- 4) विवाहप्रकाराः के के भवन्ति?
- 5) पुराणानामावश्यकतां प्रतिपादयन्तु।
- 6) गायकवाडशासकानां नामानि लिखत।
- 7) प्रदूषण निवारणोपायाः लिखत।
- 8) वृद्धानां रक्षणाय किं करणीयम्?
- 9) कृष्णशङ्करशास्त्रि महोदयस्य कार्याणि लिखतु।
- 10) स्कन्दपुराणे वणितं द्वारकायाः माहात्म्यं लिखत।
- 11) आपर्णं नाम किं तत्प्रकारान् लिखन्तु।
- 12) कर्णवेधसंस्कारस्य किं महत्त्वम् अस्ति?

Section - B

13) (अ) विभाग (ब) विभागेन सह यथा योग्यं योजयत।

“अ” विभागः

- A) त्रेतायुगे
B) राजस्थानः
C) झवेरचन्द मेघाणी

“ब” विभागः

- A) पराशरस्मृतिः
B) सौराष्ट्रे
C) गौतमस्मृतिः
D) राणाप्रतापसागरः

टिप्पण्यः लेख्याः (तिसृणामेव)

- 14) ब्रह्मपुराणम्
15) श्रीसोमनाथः
16) श्रीकृष्णशङ्करशास्त्रीजी
17) रामानन्दः

कस्यश्चिदेकस्य कारणं लिखन्तु।

- 18) भारतदेशे भ्रष्टाचारस्य विविधानि कारणानि
19) सामाजिकविकासः गृहनगतिशीलप्रक्रिया विद्यते।

Section - C

निम्नलिखितेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् द्वयोः सविस्तरम् उत्तरं प्रदत्त।

- 20) ग्राहकस्य शोषणकारणानि लिखत।
21) उपयनसंस्कारस्य महत्वं प्रतिपादयत।
22) भारते द्रिद्रता विचारस्य सविस्तरं वर्णनम् कुरुत।
23) सूक्ष्मश्रमविभाजनस्य वर्णनं कुरुत।
24) मूल्यवृद्धिसमस्यायाः सविस्तरं वर्णनं कुरुत।

